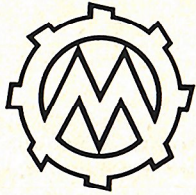

TEKNIIKAN WAIHEITA TEKNIK I TIDEN TEKNIKAN MUSEOLEHTI 1/1984 maaliskuu 2. vuosikerta

ISSN 0780-5772

Kustantaja
Suomen Teknillinen Museoyhdistys -
Tekniska Museiföreningen i
Finland ry

Päätoimittaja
Matti Krank

Toimitus
Matti Krank
Kastevuoreнкуja 3 I 149
02360 Espoo 36
puh. 90-8017830 (iltaisin)

Toimituskunta
Carl-Fredrik Geust
Pertti Kaarna
Matti Krank
Jaakko Liede
Karl-Erik Michelsen
Lea Väkeväinen

Osoitteenmuutokset
Kai Mielck
Oikokatu 9 A 18
00170 Helsinki 17
puh. 90-608665

Tekniikan Waiheiden seuraava
numero ilmestyy toukokuussa

Paino
Painoratas Oy, Helsinki

Harrastelijoita

”Rohkeus puhua seikoista, joita ei täysin tunne, kertoa tosiasioista, joita ei tarkoin ole vaarinottanut, kuvata tapah-
tumia, joista ei voi tietää mitään varmaa,
lyhyesti: sanoa asioita, joista enintään
käy todistaminen, että ne ovat vääriä,
tämä rohkeus on kaiken luomiskyvyn
edellytys . . .”.

Näin kirjoitti Egon Friedell, maail-
manmaineen saavuttaneen Uuden ajan
kulttuurihistoria -teoksensa johdannossa.
Hän oli historioitsijana harrastelija. Sik-
si hän tunsi tarvetta perustella ryhtymis-
tään tuohon laajaan ja vaativaan teh-
tävään. Hän tiesi, että jos joku sanoo
julkisuudessa jotakin uutta, herää ylei-
sössä ja erikoisesti ns. asiantuntijoissa
epäluulo, onko sanojalla oikeutta osallis-
tua keskusteluun ja onko hän riittävän
”pätevä”.

Friedell katsoi, ”. . . että kaikilla
inhimillisillä toimilla on vain niin kauan
todellista elinvoimaa kuin niitä harjoitta-
vat diletantit. Ainoastaan diletantti, jota
täydellä syyllä myös nimitetään harras-
telijaksi, amatööriksi, omaa todella inhi-
millisen suhteen esineihinsä, vain dile-
tantissa ihminen ja tehtävä lankeavat
yhteen . . .”.

Tällaisiakin mietteitä voi aiheuttaa
valtiovallan herännyt kiinnostus tek-
niikan museotoimintaa kohtaan. Asiahan
on ilman muuta myönteinen ja ilahdut-
tava. Tekniikan museo on opetuslaitok-
siin ja muihin museoalueisiin verrattava
yleishyödyllinen laitos, jonka ylläpito ja
kehittäminen kuuluu ensi kädessä yhteis-
kunnalle.

Tekniikan museotoimi on ollut pää-
asiassa harrastelijoiden hallussa. Harras-
telijat ovat keränneet, tallettaneet ja huol-
taneet museoesineitä sekä pitäneet niitä
näytteillä. Ja kaiken he ovat tehneet har-
rastuksesta, mitää palkkiota odottamatta.
On ymmärrettävää, että museoista on
näissä oloissa tullut usein yksipuolisia
nykyisten mittapuiden mukaan mitattu-
na, eivätkä ne aina täytät nykyajan mu-

sealisiä vaatimuksia. Kaikki talkoolais-
ten tekemä työ on kuitenkin tallessa ja
tutkijoiden tavoitettavissa.

Mutta näiden harrastelijoiden luku on
pienenemässä. Syynä ei aina liene nuo-
rempien polvien haluttomuus talkootyötä
kohtaan. Järjestelmään on ehkä tulossa
piirteitä, jotka eivät suosi harrastelijoiden
toimintaa tekniikan museolaitoksen piir-
issä. Asiat aletaan päättää ”jossakin” ja
kuvaan tulee myös byrokraattisia piirtei-
tä, jolloin omatoimisuuden alue kapenee.
Kuitenkin tällainen diletanttien joukko
saattaa olla nimenomaa tekniikan museo-
toiminnan alalla mitä suuriarvoisin.
Maassamme ovat tekniikan ja teollisuus-
den historian tutkimus ja esineiden doku-
mentointi vasta aivan alullaan. Arvokas-
ta tehtäväkenttää on myöskin harras-
telijoille miltei rajattomasti.

On selvää, ettei nykyaikana mikään
ala pysty kehittymään ilman alan ammat-
tilaisia. Ei myöskään tekniikan museo-
ala. Museokoulutuksen saaneet henkilöt
ovat alan kehittymiselle välttämättö-
myys. Mutta ammatillisuus tuo muka-
naan omia rajoituksiaankin. Ammatti-
mies on usein liiaksikin sidoksissa omaan
ammattiipiiriinsä ja sen kirjoitettuihin tai
kirjoittamattomiin sääntöihin. Hän saat-
taa tuntea tahtoen tai tahtomattaan liial-
lista kunnioitusta alansa perinteitä ja auk-
toriteetteja kohtaan. Tuskin voidaan edes
kuvitella, että hän rohkeneisi puhua Frie-
dellin mainitsemalla tavalla alansa
asioista. Saattaa mennä maine ja sen mu-
kana ehkä ammatti. Mutta tällaista dile-
tantin luovuutta tarvitaan myös tekniikan
museotoiminnassa. Luovuutta, joka ei ole
sidoksissa tuhansiin museoalan yksityis-
seikkoihin vaan näkökulma voisi olla toi-
nen, vaikkapa tekniikan ja sen tarkoi-
tuksen.

Tekniikan museotoimi näyttää olevan
huomattavien muutosten edessä. Tällöin
on myös tekniikan museoalan harrasteli-
joiden toiminta ja tavoitteet asetettava
kriittiseen valokeilaan.

Sisältö

Toimiva tekniikan museo ruotsalaisittain	4
Tekniikan harharetkiä myönnettyjen patenttien valossa	7
Uudet menetelmät ja tuotteet metalliteollisuuden kilpailukyvyyn apuna vuosisadan vaihteessa, Timo Herranen	10
J.W. Snellman, luonnontieteet ja maamma teollistuminen	13
Saksittua	14